

40. Cutilleirov plan: Tekst izjave o načelima za novo ustrojstvo Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 18. 3. 1992.)*

Izjava o načelima za novo ustavno ustrojstvo Bosne i Hercegovine

A. Nezavisnost

1. Bosna i Hercegovina će biti država sačinjena od tri sastavne jedinice, temeljene na nacionalnim načelima i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima.
2. Bosna i Hercegovina će zadržati svoje sadašnje granice i niti vlada Bosne i Hercegovine, niti vlade sastavnih jedinica neće poticati ni podupirati težnje prema bilo kojem dijelu njezina teritorija od strane susjednih država.
3. Suverenitet počiva u građanima muslimanskog, srpskog i hrvatskog naroda, te drugim narodima i nacionalnostima, koji ostvaruju svoju suverenost građanskim sudjelovanjem u sastavnim jedinicama i u središnjim organima republike.

B. Opća načela

1. Bosnom i Hercegovinom i njenim sastavnim jedinicama upravljat će se u skladu sa slijedećim ustavnim načelima, kako se ona razumiju i općenito provode u demokratskim državama zapadne Europe, te kako su izložena u nacrtu konvencije o kojem se raspravlja na konferenciji:
  - a. Poštivanje ljudskih prava kao najviših mjerila predviđeno u nacrtu konvencije, poštivanje privatnog vlasništva, tržišne privrede i slobodnog poduzetništva;
  - b. Opće i jednako pravo glasa, slobodni izbori i tajno glasovanje;
  - c. Sloboda za političku i sindikalnu djelatnost;
  - d. Svjetovni državni sustav s punom slobodom vjeroispovijesti, razdvojenošću crkve od države, razdvojenošću ovlasti izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, s poštivanjem zakona i s demokratskim djelotvornim sustavom nadzora i zaštite ustavnosti i zakonitosti ;
  - e. Međunarodni nadzor i jurisdikcija nad zaštitom ljudskih prava i sloboda.

---

* IZVOR: *Vjesnik*, 19.3.1992. Dokument usvojen na petoj rundi pregovora o BiH pod pokroviteljstvom EZ.; *Politika*, 19.3.1992.

C. Skupština i vlada Bosne i Hercegovine

1. Skupština Bosne i Hercegovine će se sastojati od doma građana, neposredno izabranog, te doma sastavnih jedinica u kojem će svaka od sastavnih jedinica imati jednaki broj zastupnika.
2. Skupština Bosne i Hercegovine, djelujući kroz dom građana i dom sastavnih jedinica, i vlada bit će nadležni da donose zakone, razmatraju i usuglašavaju prijedloge iz sastavnih jedinica, te da upravljaju slijedećim sektorima: središnjom bankom i monetarnom politikom, vanjskim odnosima, obranom (pitanja budućih oružanih snaga Bosne i Hercegovine precizirat će se tijekom pregovora. To se ne odnosi na sadašnju armiju, o kojoj će se rješenje utvrditi odvojeno), općom ekonomskom politikom, gospodarskim odnosima, te - u slučaju da bilo koji od dalje navedenih sektora uključuje više od jedne sastavne jedinice - prometom, energetikom, naftovodima i vodoupravom, te drugim sektorima o kojima će se kasnije odlučiti. Odluke u vezi sa zastavom i grbom, višim školstvom, vjerskim pitanjima, pitanjima obrane, makroekonomskom politikom, važnim ili općim pitanjima ekonomske politike, odlukama o odnosima Bosne i Hercegovine sa susjednim državama, te druga pitanja o kojima se donesu odluke bit će donošene u domu sastavnih jedinica četvoropetinskom većinom ukupnog broja zastupnika u domu.
3. Sastav državne uprave i sudstva Bosne i Hercegovine odražavat će proporcionalno nacionalni sastav pučanstva Bosne i Hercegovine.
4. Radi rješavanja ustavnih pitanja između vlasti Bosne i Hercegovine i sastavnih jedinica uspostaviti će se posebni sud, u čiji će sastav na razdoblje od najmanje pet godina biti uključeni nepristrani članovi, koji nisu iz Bosne i Hercegovine ili njoj susjednih država. Sud će imati po jednog člana iz svake jedinice i isti broj članova uz jednog više izvana. Odluke će se donositi natpolovičnom većinom.

D. Sastavne jedinice

1. U granicama Bosne i Hercegovine uspostaviti će se sastavne jedinice, čiji se teritorij definira u dijelu E ovog teksta.
2. Skupština i vlada sastavnih jedinica imat će ovlasti, sukladno zakonodavstvu Bosne i Hercegovine na ograničenim područjima, koja su gore navedena i u skladu s gore navedenim postupcima, da donose zakone i upravljaju pitanjima od interesa za sastavne jedinice, a to su: upravne službe i osoblje sastavnih jedinica, izvlačivanje nekretnina za javnu uporabu, zemljišno-knjižne službe, protupožarne službe, gospodarske komore, nadzor nad zadružnim trgovačkim organizacijama, štedne banke i kreditne ustanove, nadzor nad dobrotvornim ustanovama, socijalno osiguranje, zdravstveno osiguranje, čuvanje povijesne, umjetničke i kulturne baštine, kulturne ustanove kao što su knjižnice, instituti i muzeji, korištenje zemljišta, ekološki nadzor, stambena pitanja, tržište, ceste, zaštita od elementarnih nepogoda, rudarstvo, lov i ribolov, zakonom zaštićena prirodna područja, vodovoprivreda, cjevovodi, promet unutar sastavne jedinice, turizam, poljoprivreda i šumarstvo, socijalna pomoć, školstvo i škole, redarstvo, trgovina i drugi oblici ekonomske politike, sigurnost na javnim skupovima, higijena, šport i rekreacija, te drugi sektori o kojima se naknadno odluči. Svaka sastavna jedinica će organizirati svoje ustanove. Sastavna jedinica može uspostaviti i održavati odnose i veze sa drugim

republikama i organizacijama u njima, ako ti odnosi i veze ne ugrožavaju nezavisnost i integritet Bosne i Hercegovine.

3. Sve ustanove (državna uprava, sudstvo, itd.), koje osnuje neka sastavna jedinica proporcionalno će odražavati nacionalni sastav te sastavne jedinice.
4. Pripadnici naroda, koji će biti u manjini u određenoj sastavnoj jedinici, bit će zaštićeni na sličan način kako je uređeno u članku 2 (3) nacrtu konvencije.

E. Definicija sastavnih jedinica

Uspostavit će se radna skupina, koja će odrediti teritorije sastavnih jedinica na temelju nacionalnih načela i vodeći računa o gospodarskim, zemljopisnim i drugim kriterijima. Karta utemeljena na apsolutnoj ili relativnoj nacionalnoj većini u svakoj općini predstavljat će temelj rada radne skupine i bit će podređena samo amandmanima, koji bi bili u skladu s gore navedenim kriterijima. (Karta je priložena izjavi).

F. Prijelazne odredbe

1. Podređen definiciji sastavnih jedinica u svrhu budućih sporazuma u skladu s dijelom E ove izjave, ustavni zakon kojim bi se modificirao ustav kako bi se provela navedena načela, bit će pripremljen i podnjet na razmatranje Skupštini Bosne i Hercegovine u najkraćem mogućem roku, i morat će biti potvrđen na referendumu naroda pod međunarodnim nadzorom.

Ovaj je tekst temelj za buduće pregovore

Sarajevo, 18. ožujka 1992. godine